Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет історії і соціальних наук
Кафедра історії та методики її навчання

СИЛАБУС

Назва дисципліни / освітнього компонента	**Голокост та права людини**
Освітня програма	**ОПП 014 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» першого бакалаврського рівня**
Компонент освітньої програми	**Вибірковий**
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	**3 кредитів / 90 годин**
Вид підсумкового контролю	**Залік**
Мова викладання	**Українська мова**
Викладач	**Михальчук Роман Юрійович, кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри історії та методики її навчання**
CV викладача на сайті кафедри	https://fipmv.rv.ua/index.php/kafedry/kafedra-ii
E-mail викладача	r.mykhalchuk@ukr.net roman.mykhalchuk@rshu.edu.ua
Консультації	**Згідно розкладу кафедри**

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Голокост та права людини» є розуміння студентами катастрофічних наслідків, спричинених Голокостом, як геноциду ХХ ст. Курс має на меті сформувати системні знання про геноцидну практику націонал-соціалізму та її згубні наслідки для людства. Теоретичні знання, отримані під час вивчення дисципліни повинні дати можливість не лише аналізувати історію Голокосту, а й пропагувати толерантність, ідеї рівності, гуманізму, утвердження демократичних цінностей і прав людини, розвивати повагу до прав людини та людської гідності, усвідомлювати необхідність громадянських дій для забезпечення захисту прав людини в сучасних умовах.

Завданнями вивчення дисципліни є засвоєння студентами визначальних та специфічних рис виникнення Голокосту, навчитися осмислювати історію Голокосту з метою утвердження демократичних цінностей і прав людини, дізнаватися про історію антисемітизму та її зв’язок з сучасними антисемітськими проявами.

Курс є важливим для набуття необхідних для історика *компетенцій.* Згідно із вимогами освітньо-професійної програми вивчення дисципліни інтегральною компетентністю є здатність здатність розв’язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середьої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Курс дозволяє здобути такі *загальні компетенці (ЗК):*

ЗК2. Здатність до міжособистісної комунікації, спілкування з представниками різних професійних груп, роботи як індивідуально так у команді.

ЗК3. Здатість поважати та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність оточуючої дійсності, зберігати і примножувати наукові досягнення суспільства.

ЗК5. Здатність до виявлення та розв'язання проблем професійного характеру, прийняття ефективних рішень та відповідального ставлення до виконаня професійних обов'язків.

Дисципліна дозволяє набути *фахові компетентності (ФК):*

ФК01. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

ФК04. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події і явища.

ФК7. Володіння знаннями, вміннями і навичками опрцювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів.

ФК9. Уміння знаходити, збирати і первинно узагальнювати фактичний матеріал, роблячи обгрунтовані висновки.

3.Очікувані програмні результати навчання

ПР2. Знати закономірності розвитку історичних процесів та конуретний фактичний матеріал історії рідного краю, України, країн світу.

ПР4. Знати особливості історичного розвитку світової та вітчизняної політико-правової думки.

ПР11. Уміти об'єктивно оцінювати досягнення світової та вітчизняної політико-правової думки, пояснювати феномен держави, влади, політики, права.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність Голокосту та прав людини.

Тема 1. Голокост як явище: теоретико-концептуальне осмислення.

Тема 2. Права людини як основоположні демократичні принципи.

Тема 3. Антисемітизм та пропаганда під час Голокосту (расизм, юдофобія, антисемітизм).

Тема 4. Структурне насилля щодо євреїв під час Голокосту.

Змістовий модуль 2. Голокост в Європі та в Україні.

Тема 5. Антиєврейська політика Німеччини (законодавчий вимір).

Тема 6. Сегрегація євреїв в гетто та створення нацистських таборів.

Тема 7. «Вирішення єврейського питання» в Україні.

Тема 8. Опір євреїв під час Голокосту.

Тема 9. Неєврейське суспільство і Голокост, «Праведники народів світу».

Тема 10. Світ після Голокосту.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Берген Д. Війна та геноцид. Коротка історія Голокосту. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2021. 408 с.

2. Джонс А. Геноцид: Вступ до глобальної історії / Пер. з англ. Катерини Диси. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. 696 с.

3. Козицький А. Геноциди та політика масового винищення цивільного населення у XX столітті: навчальний посібник. Львів: Літопис, 2012. 608 с.

Додаткова

4. Арендт Х. Айхман в Єрусалимі. Розповідь про банальність зла. Видання друге, виправлене. К.: ДУХ І ЛІТЕРА. 2021. 376 с.
5. Бабин Яр: історія і пам'ять / під ред. В. Гриневича та П.-Р. Магочія. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023.
6. Бауман З. Модерність і Голокост. К.: ДУХ І ЛІТЕРА. 2022. 344 с.
7. Вайс-Вейндт А. Рафаель Лемкін та популярний дискурс про геноцид. Суспільне Commons. 28.10.2019. URL: https://commons.com.ua/uk/rafael-lemkin-ta-formuvannya-diskursu-pro-genocid/?fbclid=IwAR2TS0jdO-7-lcd-6EheTAk2WGOecisCaafM9cj5dz2YWywmkJNYOHH3Ykg
8. Дмитрашко С. Політичний міф та ідеологія націонал-соціалізму. Вісник Львівського університету. 2018. Вип. 16. С. 144-150.
9. Дмитрашко С. Стратегії впливу на масову свідомість у націонал-соціалістичній Німеччині. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Вип. 2 (38) 2018. С. 12-17.
10. Лауер В. Творення нацистської імперії та Голокост в Україні. К., Зовнішторгвидав України; УЦВІГ, 2010.
11. Нахманович В. «Голокост як наукова і світоглядна проблема. Погляд з України». Україна у другій світовій війні: погляд з XX століття. Історичні нариси у двох книгах. Книга друга. Ред. кол. В.А.Смолій (голова). «Наукова думка» НАН України, 2011.
12. Снайдер Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. Київ: Медуза, 2017.
13. Катастрофа і опір українського єврейства (1941-1944): нариси з історії Голокосту і Опору в Україні / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж.; ред.-упоряд. С. Я. Єлісаветський. К: 1999. 423 с.
14. Катастрофа європейського єврейства / наук.ред. Л. Мацих ; Відкритий ун-т. Ізраїль, Сохнут-Україна. К. : НВП "Вирій", 2001. Т. 7: Катастрофа євреїв на території Радянського Союзу: навч. посібник / І. Вайц; пер. О. Ульяненко ; літ.ред. О. Васильченко, 2001. 150 с.
15. Майборода О. Ідеологічні засади нацистської політики в національному питанні. Друга світова війна і доля народів України: Матеріали всеукраїнської наукової конференції. К.: Сфера, 2005. С. 172-173.
16. Михальчук Р.Ю. Смерть і виживання під час Голокосту: терени сучасної Рівненщини. Монографія. Рівне: Волинські обереги, 2022. 272 с.
17. Ріс Л. Аушвіц. «Остаточне рішення» нацистів. Пер. з анл. Анастасія Цимбал. 2-ге вид. Київ: Лабораторія, 2023. 360 с.
18. Ріс Л. Голокост. Нова історія. Пер. з анл. Юлія Костюк. Київ: Лабораторія, 2023. 440 с.
19. Томаєва А. Ідеологія націонал-соціалізму: її витоки, генеза, роль у суспільно-політичному житті Німеччини (до постановки питання). Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Історія та географія». 2013. Вип. 48. С. 77-80.
20. Мюльхойзер Р. Незаперечний злочин. Сексуальне насильство німецьких вояків під час "Війни на знищення" в Радянському Союзі у 1941-1945 рр. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: гендерна специфіка досвіду в часи екстримального насильства : збірник наукових праць / за наук. ред. докторки істор. наук. Г. Грінченко. Київ : „ТОВ „АРТ КНИГА", 2015. С. 270-277
21. Encyclopedia of Camps and Ghettos, 1933–1945 : Ghettos in German-Occupied Eastern Europe / vol. ed. Martin Dean. Washington : Indiana University Press, 2012. Vol. 2. 1962 p.

22. Mühlhäuser R. Sex and the Nazi Soldier: Violent, Commercial and Consensual Encounters during the War in the Soviet Union, 1941-45. Edinburgh University Press, 2021. 392 p.
23. Mykhalchuk R., Shliakhtych R. Local police and the Holocaust in the general district "Dnipropetrovsk" (Evidence from the districts of Kryvyi Rih and Stalindorf). Intermarum: історія, політика, культура, 2022. Вип. 11. С. 83–102.
24. Spector S. The Holocaust of Volhynian Jews, 1941–1944. Jerusalem, 1990. 383 p.

Інформаційні (інтернет) ресурси

25. Гитлер А. Моя борьба. URL: https://wiki.briefly.ru/%D0%9C%D0%BE%D1%8F_%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%8C%D0%B1%D0%B0_(%D0%93%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B5%D1%80)
26. Енциклопедія Голокосту. Меморіальний музей Голокосту в США. URL: https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/article/what-is-genocide
27. Український центр вивчення історії Голокосту. URL: http://holocaust.kiev.ua/
28. Український інститут вивчення історії Голокосту "ТКУМА". URL: https://tkuma.dp.ua/ua/